

De kulturhistoriske museers årsskrifter 1981.

En oversigt

Af Margit Mogensen

I lighed med den oversigt over de lokalhistoriske årbøger, som Fortid og nutid har bragt gennem en årrække, bringes her for første gang en oversigt over de kulturhistoriske museers årbøger eller årsskrifter, opstillet og annoteret efter samme retningslinier. Udvælgelseskriteriet har været de publikationer, der er blevet tilsendt tidsskriftet, eller hvis eksistens, redaktionen har haft kendskab til.

Nationalmuseets Arbejdsmark 1981. Udgivet af Nationalmuseet. Redigeret af Christian Ejlers. 172 s., ill.

Bendixen, Kirsten. Vikingemønter i England. (S. 145–155, ill.) (Oversigt over fundne mønttyper ca. 700–1080.)

Hansen, Ulla Lund. Terra Sigillata – en sjælden importvare fra Romerriget. (S. 156–164, ill.) (Keramik fra romersk jernalder i grav ved Vallø.)

Holm, Knud. Saly's rytterstatue af Frederik V. Statuen og lidt om dens bevaringstilstand. (S. 88–106, ill.) (Om støbetechnik ved denne og andre rytterstatuer fra samme tid. Noter og litt.)

Kjeldbæk, Esben. Sabotørens hverdag. (S. 50–60, ill.) (Om indsamling af beretninger fra besættelsestidens sabotører. Citater og analyser af sabotagehandlinger.)

Krarup, Jørgen og *Wieth-Knudsen, Bodil.* To Parisermodeller. (S. 31–40, ill.) (Portræt af moden i 1960'erne og haute couturens udbredelse.)

Liebgtott, Niels-Knud. Nyt lys over middelalderen. (S. 5–12, ill.) (Orientering om Nationalmuseets nyopstilling af middelaldersamlingen.)

Meldgaard, Jørgen. Den grønlandske dydige jomfru Maria og hendes præst. Historien bag Mathias Blumenthals maleri fra 1753. (S. 70–75, ill.) (Etnografisk og kulturhistorisk analyse i forbindelse med restaurering.)

Michelsen, Peter. Spørgsmål og svar om rejsegilde. (S. 41–49, ill.) (Oversigt over variationer i rejsegildeskikke i Danmark. Udbredelseskort.)

Mørkholm, Otto. Mønter fra »Satans Trone«. Athena i Pergamon. (S. 165–172, ill.) (Studier over Athenadyrkelsen og frugtbarhedskultur i Lilleasien i slutningen af 3. årh. f.Kr.)

Nielsen, Poul Otto. Hundre tusind fortidsminder. Om den arkæologiske kortlægning i Danmark siden 1807. (S. 61–69, ill.)

Rasmussen, Holger. Den Salzburgske Emigration. (S. 79–87, ill.) (Protestanternes uddrivelse fra bispefyrestedømmet Salzburg 1731. Udgangspunkt i broderet fremstilling i Nationalmuseet.)

Schmidt, Holger. Trelleborghuset og Fyrkathuset. (S. 132–143, ill.) (Status over viden om vikingetidshusene.)

Skougaard, Mette. Skolen i skolestuen. Træk af formidlingsarbejdet ved Frilandsmuseet. (S. 23–30, ill.)

Skov, Erik og *Thomsen, Verner.* Bernt Notkes altertavle i Århus domkirke. Nye undersøgelser. (S. 107–131, ill.) (Resultater af gennemført restaurering, især nyt om teknik og indskrifter.)

Speroni, Puccio. Restaureringen af maleriet Den dydige jomfru Maria. (S. 76–78, ill.) (Maleri i Etnografisk samling, jfr. Jørgen Meldgaards artikel.)

Wieth-Knudsen, Bodil, se *Krarup, Jørgen.*

Vorre, Birgit. Nutidens boligvaner. Undersøgelser og foreløbige resultater. (S. 13–22, ill.) (Undersøgelse foretaget i Herlev ved København. Vedr. forskellige aldersklasser inden for grupperne håndværkere, funktionærer og mindre selvstændige.)

Handels- og Søfartsmuseets årbog 1981. Maritime studier tilegnet Henning Henningsen. Redigeret af Hanne Poulsen og John Hendriksen. xiv + 280 s., ill.

Se *Fortid og Nutid XXIX* s. 510f.

Sjælsmark En landsby på Hørsholmegn. Udgivet af Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn. Redigeret af Torben Topsøe-Jensen. Årsskrift 1981. 56 s., ill.

Frandsen, Søren. Selsmark, en landsby fortæller kulturhistorie. (S. 35–48, ill.) (Etnologisk-historisk undersøgelse 1588–ca. 1900. Udskiftnings- og matrikelkort. Kildehenv.)

Hansen, Theodor. Sjælsmark ved århundredskiftet. (S. 26–34, ill.) (Barndomserindringer fra gård i byen.)

Rasmussen, Ove. For 30 år siden. (S. 50–52) (Om ekspropriationen i 1951 før anlæggelse af Sjælsmark kaserne.)

Simonsen, Inger. Min barndom i Sjælsmark. (S. 7–25, ill.) (Livet og arbejdet på gård i byen, især århundredets første årtier.)

Topsøe-Jensen, Torben. Efterskrift (S. 53–55) (Udviklingen efter 1950 i Selsmark.)

Romu II. Årbog for Roskilde Museum. 1981. Redigeret af Frank A. Birkebæk. 1982. 119 s. ill.

Bjerrum, Laura. Billedregistrering på Roskilde Museum (S. 40–53, ill.) (Kildehenv.)

Christensen, Tom. Gerdrup-graven. (S. 19–28, ill.) (Vikingetid. Kildehenv.)

Christensen, Niels A. Gustav Wied på Roskilde Museum. En katalog. (S. 55–90, ill.)

- Sørensen, Søren A.* En senneolitisk gravplads ved Gundsøllille. En foreløbig meddelelse. (S. 7–18, ill.) (Kildehenv.)
- Sørensen, Søren A.* Nye arkæologiske udgravninger i Gl. Lejre (1981). (S. 29–46, ill.) (Kildehenv.)
- Rasmussen, Flemming* og *Rosenmeier, Edith Marie.* »Brødrene Lützhøfts Efterfølgere«. Roskilde Museums købmændsgård. (S. 95–117, ill.) (Især fotografier.)
- Rosenmeier, Edith Marie,* se *Rasmussen, Flemming.*
- Rung, Grete, m.fl.* Børnesider. (S. 91–94, ill.)

Museet for Holbæk og Omegn. Årsberetning 1981. Udgivet af Museumsforeningen for Holbæk og Omegn. Redigeret af Else Asmussen og J. L. Østergaard Christensen. 1982. 79 s. ill.

- Asmussen, Else.* Indholdsfortegnelse for museets årsberetning 1921–80 (S. 65–75)
- Christiansen, Niels A.* Et dukketeater (S. 55–64, ill.) (Litteraturhenv.)
- Christensen, Østergaard J. L. (m.fl.)* Museets drift (S. 9–45, ill.) (Omhandler udstillinger, nyerehverser og arkæologisk virksomhed.)
- Petersen, Brinch Erik.* Jæger og bytte, et 8–9.000 år gammelt billede fra Åmosen. (S. 47–54, ill.) (Om dyreornamentet hjortetaksstav.)

Fra Bornholms Museum 1981. Udgivet af Bornholms Museum og Bornholms Kunstmuseum. Redigeret af Jette Arneborg Pedersen og Henrik Vensild. 1982. 75 s. ill.

- Engelstad, Helen.* Peruanske slynger. (S. 17–21, ill.) (Kildehenv.)
- Jørgensen, Fischer, Poul.* Jørgen Peter Olsens sidste rejse. (S. 69–72, ill.) (Skibbrud 1869.)
- Knudsen, Ann Vibeke.* Henning Pedersen og Erichsens gård i Rønne. (S. 56–64, ill.) (Bygning fra begyndelsen af 19. årh., udgangspunkt i samtidige akvareller af Henning Pedersen.)
- Knudsen, Ann Vibeke.* Et stykke bornholmsk ikat. (S. 63–64, ill.) (Vævning og farvning af bolster. Kildehenv.)
- Nielsen Sonne, Finn Ole.* Bopladsen ved Bækkegård i Østerlars. (S. 37–40, ill.) (Nye udgravninger, vedr. tiden 400–800 e.Kr. Kildehenv.)
- Pedersen, Arneborg Jette.* Fund fra Sosebugt (S. 47–55, ill.) (Kildehenv.)
- Skaarup, H. E.* En gammel tegning, der blev brugt for (S. 65–68, ill.) (Rønne kastel i 19. årh. Kildehenv.)
- Thomsen, Birger.* Katastrofen ved Bornholm – Sose 1678. (S. 41–46, ill.) (Om vragfund fra svensk stranding under den skånske krig. Kildehenv.)
- Watt, Margrethe.* En brændtbenskiste og andre grave fra bronzealderen ved Grødby, Aaker. (S. 22–36, ill.) (Kildehenv.)
- Vensild, Henrik.* Nyt fra Bornholms Museum 1981. (S. 4–16, ill.)

Fra Vestsjællands Amt. Udgivet af Vestsjællands Amts museumsråd. Redigeret af Ole Strandgaard. 1981. 84 s., ill.

- Funder, Lise.* Kunsten i Vestsjællands Amt (S. 5–32, ill.) (Rapport fra undersøgelse igangsæt af amtsmuseumsrådet. Analyse af kunst fra middelalder til idag. Med biografiske oplysninger om en række kunstnere, som har virket i området.)
- Jacobsen, Jans Steen.* Stenstrup Museum 75 år. (S. 61–67, ill.) (Om museets tilblivelse og udvikling.)
- Nyt fra museerne.* (S. 75–84, ill.) (Årsberetninger/nyerehverser: Museerne i Haslev, Holbæk og Odsherred. Stenstrup museum, Kunstmuseet i Sorø, Sorø amts museum og Sporvejsmuseet, Skjoldnæsholm.)
- Strandgaard, Kirsten.* »Stor og ukendt Fisk i Lammefjorden« (S. 55–60, ill.) (Om stranding af en grindehval i 1863, skelettets genfindelse og opstilling i Odsherreds museum.)
- Saabye, Marianne.* Kunstlivet i Vestsjællands Amt. (S. 33–54, ill.) (Rapport fra undersøgelse igangsæt af amtsmuseumsrådet. Vurderende oversigt over museer og kunst i amtet, med kort og liste over kunstnere bosat i Vestsjællands Amt.)
- Torm, Helge.* En usædvanlig Antvorskov-tallerken. (S. 68–69, ill.) (Om Antvorskov Fajancefabrik omk. 1814.)
- Waagepetersen, Chr.* Et par billeder fra Kalundborg (S. 70–74, ill.) (Prospekter fra 1860'erne.)

Lolland-Falsters Stiftsmuseums årsskrift. 1981. 54 s., ill.

- Boyhus, Else-Marie.* Saksjøbing og »Roepigerne«. (S. 7–11.) (Om beslutningsprocessen ved opstillingen af Gottfred Eickhoffs skulptur i Saksjøbing i 1940.)
- Saabye, Marianne.* Gottfred Eickhoff og »Roepigerne«. (S. 13–30, ill.) (Om kunstneren og arbejdet med skulpturen. Kunsthistorisk analyse.)
- Saabye, Marianne.* Katalog (S. 31) Til udstilling om »Roepigerne«.
- Litteratur om »Roepigerne« og om arbejdet i roemarken. (S. 32.)
- Årsberetninger.* Lolland-Falsters Stiftsmuseum 1980 (S. 33–44). Lolland-Falsters Kunstmuseum 1981 (S. 45–48). (Desuden regnskabsoversigter, museernes bestyrelse og ansatte.)

Fynske Minder 1981. Udgivet af Odense Bys Museer. Redigeret af Niels Oksenvad. 127 s., ill.

- Berglund, Joel.* Fæno-flint. (S. 7–11, ill.) (Hindsgavl-dolken.)
- Jeppesen, Torben Grøngaard.* Aastrup I – »en meget smuk udskiftning«. (S. 39–58, ill.)
- Jeppesen, Torben Grøngaard.* Aastrup II – to sulchuse fra middelalder og renaissance. (S. 59–72.)
- Jørgensen, Ove.* Seks vildtbanesten i Odense. (S. 102–08, ill.)

- Lønborg, Bjarne.* Teknikken bag sølvspændet fra Nonnebakken. (S. 35–38, ill.) (Vikingetid.)
- Mortensen, Ole.* Motorfabrikken Danmark – og de fynske marinemotorer. (S. 109–127, ill.) (1900-tallet.)
- Riis, Thomas.* Sydfynske renæssanceherregårde. (S. 73–101, ill.)
- Thrane, Henrik.* Bronchalsringe fra jernalderens begyndelse. (S. 12–27, ill.)
- Thrane, Henrik.* Quadrilobe. (S. 28–34, ill.) (Motiv på spændet fra Nonnebakken.)
- Vendsyssel nu og da*, nr. 5 1981. Tidsskrift om Vendsyssels natur, kunst og kulturhistorie. Udgivet af Vendsyssel historiske museum. Redigeret og tilrettelagt af Niels Bendsen, Palle Friis, Per Lysdahl og Mogens Thøgersen, 127 s., ill.
- Bendsen, Niels.* Rubjerg Knude Fyr fra 1899 til 1980. (S. 5–21, ill.)
- Brogger, Poul.* Josva i Jelstrup – og andre billeder. (S. 48–55, ill.) (Kalkmalerier.)
- Foged, Jane.* Bedre byggeskik. (S. 96–111, ill.) (Foreningen Bedre Byggeskik.)
- Friis, Palle og Ellen Nielsen.* Baltzerpigernes hus i Bagterp. (S. 74–89, ill.) (18–1900-tallet.)
- Jensen, H. P.* En malers hus i over 50 år. (S. 124–27, ill.) (Axel P. Jensens hus i Blokhus.)
- Lassen, Thomas W.* Kirkesølv fortæller lokalhistorie. (S. 56–65, ill.) (Alterkalke i Søby kommune.)
- Nielsen, Ellen,* se Friis, Palle.
- Olsen, Anne-Louise Haack.* En stenbygget grav fra ældre romersk jernalder. (S. 42–47, ill.) (Skøttrup, Børglum sogn.)
- Petersen, Viggo.* Vendsyssels største biavler. (S. 90–95, ill.) (Lars Peter Knudsen, Alstrup Mark, 1800-tallet.)
- Prentow, Kurt og Anders Østerby.* Fugle omkring fyret – en beskrivelse af et enestående landskabs fugleliv. (S. 34–41, ill.) (Rubjerg Knude.)
- Teisen, Michael.* Fregatten. (S. 66–73, ill.) («The Crescent» forlist 1808 ved Mårup.)
- Ussing, Jørgen.* »Den hvide by« – badehusene på Løkken strand. (S. 112–123, ill.)
- Weitze, Hans Jørgen.* Rubjerg Knude – en levende klint. (S. 22–33, ill.)
- Østerby, Anders,* se Prentow, Kurt.
- Årbog for Svendborg og Omegns Museum* 1981. Udgivet af Museumsforeningen Svendborg 1982. Redigeret af Henrik M. Jansen. 103 s. ill.
- Bremer, Birgit.* Fra en landsbypræst's dagbog. (S. 25–33, ill.) (Fund af Langå-Øxendrup præsts dagbog 1819–24. Med uddrag fra dagbogen.)
- Jansen, Henrik M.* Fra VIKINGs logbog 1981. (S. 64–67, ill.) (Sejlad med veteranskib.)
- Jansen, Henrik M.* Årsberetning for 1981. (S. 68–103, ill.)
- Lampe, Jens.* Tidsmålere og urmagere i Svendborg og omegn. (S. 34–51, ill.) (Med alfabetisk liste over urmagere i Svendborg amt ca. 1700– ca. 1900.)
- Lavrsen, Jytte og Randsborg, Klavs.* Italien på Tåsinge – omkring en fibel fra 6. årh. f.Kr. (S. 6–11, ill.) (Omfattende noteapparat.)
- Lolk, A.* Tåsinge Birks 1. tingbog 1658–62. (S. 21–24) (Kort om indholdet. Maskinskrevet afskrift af tingbogen bl.a. i Landsarkivet for Fyn.)
- Pedersen, Kirsten Helle.* Stationsbyer ved den sydlige del af Svendborgbanen. En smagsprøve fra Statens Humanistiske Forskningsråds stationsbyprojekt. (S. 52–63, ill.) (Især sammenligning mellem udviklingen i Kværndrup og Ringe. Litteraturhenv.)
- Randsborg, Klavs.* Gensyn med Gudme. (S. 12–20, ill.) (Om N. F. Schesteds udgravninger ved Broholm i forrige årh. og igangværende arkæologisk kortlægning af samme område.)
- Randsborg, Klavs:* Se Lavrsen, Jytte.
- MIV 11.* Udgivet af museerne i Viborg amt 1982. 104 s. ill.
- Høy, G.* Foulumfolkets sidste hvilested. (S. 48–51).
- Iversen, M.* Udgravningerne ved Foulum. (S. 16–19) (Forord.)
- Jensen, A.-E. og Willemoes, A.* Foulum – en boplads fra ældre germansk jernalder. (S. 20–47).
- Mathiesen, E. K.* Paradiset på Fur – og dets bagside. Et manuskriptfragment af Evald Tang Kristensen. (S. 96–99).
- McGuire, B. P.* Den ulykkelige død af to pilgrimme til Herrens grav, ærkebisp Eskils farbrødre. (S. 82–84) (Oversættelse af kildetekst.)
- McGuire, B. P.* Eskild og hans farbrødre. Kildens ophavssituation og tendens. (S. 85–87).
- Nielsen, S.* Om jernalderbyens udforskning. (S. 5–15).
- Olvig, K.* Var Blicher den vilde hedes eller menneskets digter? (S. 88–95).
- Simonsen, J.* Bolig eller dødehus? (S. 52–69) (En huskonstruktion under en senneolitisk gravhøj.)
- Vellev, J.* Bisp Svend af Thorgunnaslægten og hans rejse til det Hellige Land. (S. 70–81).
- Willemoes, A.,* se Jensen, A.-E.
- Holstebro Museum Årsskrift* 1981. Udgivet af Holstebro Museum. Redigeret af Torben Skov. 112 s., ill.
- Fonager, Carl.* Den lille modstandsgruppes kamp i Thorsted og Vedersø. (S. 70–85, ill.)
- Fonager, Carl.* Den våbenhistoriske afdeling. (S. 97–99, ill.)
- Hedegaard, Victor.* Af min bedstefaders dagbog. Minder fra Borbjerg sogn 1877–1926. (S. 27–53, ill.)
- Holm, Bent.* Lokalhistorisk arkiv for Holstebro Kommune. (S. 86–90, ill.) (Årsberetning.)
- Lillelund, Rigmor.* Fra læseselskab til centralbibliotek. Bogudlån i Holstebro 1799–1923. (S. 60–65, ill.)

Lillelund, Rigmor. Cecilie Fischer. En kvaksalverske i Holstebro omkring 1850. (S. 21–26, ill.).

Løn, Ingerid. Museets fortuna. En spådukke fra 1887. (S. 54–59, ill.).

Løn, Ingerid. Mannakorn. (S. 66–69, ill.).

Løn, Ingerid. Gaver indkommet til Holstebro Museum i 1981. (S. 100–06, ill.).

Nautrup, Orla. Årsberetning. (S. 107–12, ill.).

Olesen, Lis. Jernalderagre ved Halgård Bæk. (S. 5–20, ill.).

Mark og Montre. Fra sydjyske museer. Udgivet af kulturhistoriske museer i Ribe amt. Redigeret af Aino Kann Rasmussen og Bodil Busk Laursen. 1981. 73 s., ill.

Agerbæk, Kirsten. Om Ribes vandtårn og dets bygningshistorie. (S. 53–63, ill.) (Bygget af arkitekt Vilh. Petersen 1887. Kildehenv.)

Busk Laursen, Bodil. Koffardikaptajnens indkøb. (S. 32–41, ill.) (Om kinesisk og europæisk porcelæn og fajance, 17.–18. årh.)

Hægstad, Arne. Ribes kran. Pundert, stangvægt eller bismær – et bidrag til den ulige-armede vægts historie. (S. 18–22, ill.) (Ca. 1350–1870, Kildehenv.)

Manøe Hansen, Søren. En koffardikaptajn i Strillev. (S. 23–31, ill.) (Ca. 1750–1820. Kildehenv.)

Stiesdal, Hans. Voldsteder ved Varde. Beretning om en egnundersøgelse. (S. 5–17, ill.) (Arkæologisk udgravningsrapport.)

Søndergaard, Steffen M. Restaurering af Stenbrogaard (S. 42–52, ill.) (Vedr. gård bygget af bygmester Peder Holden Hansen omkr. 1850, m. oversigt over bygningsfredningslovgivningen fra 1918 til nutiden.)

Nordslesvigske Museer 8. Årbog for museerne i Sønderjyllands amt. Udgivet af Mueumsråd for Sønderjyllands amt. Redigeret af Birgitte Kragh Rasmussen. 1981, 108 s., ill.

Adriansen, Inge. Puk, poker og pebernødder. (S. 44–49, ill.) (Om gammelt tysk kort- og brætspil. Kildehenv.)

Boysen, Aage og Wulff Andersen, Steen. Trappedal – høj og hus fra ældre bronzealder. (S. 14–28, ill.) (Udgravning og fund sydøst for Kolding. Kildehenv.)

Ebbesen, Klaus. Det store offerfund fra Knud. (S. 29–43, ill.) (Stort flintøksefund fra ca. 2800 f.v.t. Kildehenv.)

Grove-Stephensen F. S. Hertugdømmernes skibsfart omkr. 1750. (S. 50–64) (Byvise uddrag af Kommercekollegiets skibsliister med kommentarer om skibsfarten i området. Kildehenv.)

Jensen, H. P. Fem nordslesvigske bybilleder i Herman Biernatzki: Schleswig-Holstein (1848). (S. 65–69, ill.) (Tyske, romantiske stålstatuer af Gråsten, Sønderborg, Augustenborg, Åbenrå og Haderslev.)

Jensen, Knud. Traditionsoptegnelser om brødbagning. (S. 70–85, ill.) (Vedr. særlig tiden før 1920.)

Kragh Rasmussen, Birgit. Årsberetning. (S. 5–13, ill.).

Slettebo, Jørgen. C. W. Eckersberg og Sønderjylland. (S. 86–108, ill.) (Eckersberg-biografi, navnlig barndom og ungdom. Gennemgang af Eckersberg-litteraturen og oversigt over hans arbejder i nord- og sydslesvigske samlinger.)

Wulff Andersen, Steen, se Boysen, Aage.